

ผลงานลำดับที่ 1

รายงานการศึกษาวิเคราะห์

เรื่อง

ยุทธศาสตร์การบริหารงานแรงงานหญิงและเด็ก

โดย

นางเบญจมาศ ประชัญคดี

ผู้ขอรับการประเมินในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสวัสดิการ
และคุ้มครองแรงงาน (นักวิชาการแรงงาน 9 ชช.)

ตำแหน่งเลขที่ 9

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

กระทรวงแรงงาน

บทคัดย่อ

ปัจจุบันแรงงานหญิงและเด็กยังถูกมองจากสังคมว่าเป็นผู้ด้อยโอกาสมากกว่าแรงงานชาย ดังนั้นการบริหารงานแรงงานหญิงและเด็กยังมีความสำคัญและจำเป็นอยู่แม้ว่าแรงงานเด็กจะลดลงเนื่องจากการขยายการศึกษาภาคบังคับเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี โดยเด็กทุกคนจะต้องจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้เด็กเข้าสู่ตลาดแรงงานเมื่ออายุ 16 ปี อีกทั้งกฎหมายคุ้มครองแรงงาน (พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541) ที่ปรับปรุงใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2541 ทำให้แรงงานหญิงและเด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าในอดีต นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอีกมากทั้งส่วนราชการและเอกชนที่เข้ามาดูแลให้ความช่วยเหลือแรงงานหญิงและเด็กในด้านต่าง ๆ แต่การดูแลสภาพความเป็นอยู่ของแรงงานหญิงและเด็กในการทำงานหรือการประกอบอาชีพทั้งในเวลาและนอกเวลางาน เป็นภารกิจที่สำคัญของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ตามนโยบายกระทรวงแรงงานในการเร่งรัดการปฏิบัติที่ผิดกฎหมายและไม่เป็นธรรมต่อแรงงานเด็กและสตรี

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการดำเนินการด้านแรงงานหญิงและเด็ก ประกอบด้วย

1. ยุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองแรงงาน ด้วยการตรวจสอบประกอบกิจการให้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย
2. ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดตั้งอาสาสมัครเพื่อช่วยสอดส่องดูแลสถานประกอบกิจการที่สงสัยว่าอาจทำผิดกฎหมายการอบรมให้ความรู้ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ
3. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อให้แรงงานหญิงและเด็กพัฒนาตนเอง ด้วยการส่งเสริมการจัดตั้งโรงเรียนในโรงงาน ส่งเสริมการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ฯลฯ เป็นต้น

มาตรการที่ควรดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของแรงงานหญิงและเด็กและนโยบายการทำงานของรัฐในปัจจุบัน คือการสร้างเครือข่ายในการทำงาน ใน 2 ระดับ ดังนี้

- ระดับนโยบาย เป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับแรงงานหญิงและเด็ก
 - ระดับปฏิบัติหรือระดับหน่วยงาน เป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานหญิงและเด็กโดยตรง เช่น นายจ้าง ลูกจ้าง ผู้นำชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และสอดคล้องดูแลแรงงานหญิงและเด็ก
- หัวใจสำคัญที่จะทำให้การทำงานแบบเครือข่ายคงอยู่ตลอดไป คือการทำให้เครือข่ายเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความสามารถในการประสานการทำงานได้เป็นอย่างดี

Abstract

Comparing to the male labor, the woman and child labor are presently treated as one among the other vulnerable groups. The woman and child labor administration is, thereof, an important and needed issue. The extension of compulsory education for 3 years increased is a significant factor downed the volume of child labor. All children must complete a secondary education at grade 3. Logically, they enter into the labor market with 16 years of age. Furthermore, the 1998 labor protection law, the Labour Protection Act 1998, ensures the better living standards for the woman and child labor. The authorities and private sectors also give the assistance and care taking in any matter for them. The Department of Labour Protection and Welfare (DLPW), following the policy of the Ministry of Labour as to eliminate the illegal and unfair practices toward the child and women labor, is responsible to the living and working conditions of the child and woman labor in and out working time.

DLPW has constituted the strategy and created measure on the child and woman labor administration, comprising the matters as following;

1. the labor protection policy through the labor inspection for having enterprises complied correctly to the labor laws
2. the problem prevention and solution strategy through the appointment of volunteers to keep a surveillance on the suspected enterprises, the training and

educational courses, and the publication of information

3. the promotion and development strategy on self-development for the child and woman labor through the establishment of a school in factory, the general and vocational education, and etc.

There are the measures, 2 levels of working-network establishment, need to carry out harmonizing with the problem of the child and woman labor, and the present government policy as following;

- at the policy level, the working network between the relevant authorities involved the child and woman labor affairs is needed.
- at the implementation level or the unit level, the working network between the people directly involved with the child and woman labor affairs, an employer, an employee and a community leader etc., for exchanging knowledge and securing the woman and child labor is needed.

To make the network been sustainable, the significant core is how to it moves by continuously disseminating the information and activities to the public. The well cooperation capacity of the officials involved is also necessary.

คำนำ

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมุมมองที่สังคมมีต่อแรงงานหญิงและแรงงานเด็กนั้นยิ่งทวีความสำคัญ เนื่องจากแรงงานทั้ง 2 กลุ่มนี้จัดได้ว่าเป็นแรงงานกลุ่มพิเศษ เนื่องด้วยสรีระของร่างกาย การถูกกระทำจากนายจ้างและครอบครัว ทำให้คนในสังคมให้ความสำคัญและติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ด้านแรงงานหญิงและเด็ก มีการจัดตั้งองค์กรเอกชนขึ้นมาเพื่อดูแลแรงงานกลุ่มพิเศษทั้ง 2 กลุ่มนี้ ส่วนภาครัฐ หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ซึ่งนับตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งกรมแรงงานก็ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์นโยบายและแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยุทธศาสตร์การบริหารด้านแรงงานหญิงและเด็กได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพสังคมและปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การบริหารงานด้านแรงงานหญิงและแรงงานเด็กที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การประสบความสำเร็จเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด

การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การบริหารงานด้านแรงงานหญิงและแรงงานเด็กฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของแรงงานหญิงและเด็ก นโยบายของภาครัฐในการคุ้มครองดูแล และการที่กรมฯ ได้กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการด้านแรงงานหญิงและเด็กนั้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันเพียงใด

นางเบญจมาศ ประชัญคดี

พฤษภาคม 2547

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ	- ภาษาไทย	ก
	- ภาษาอังกฤษ	ค
คำนำ		จ
สารบัญ		ฉ
บทที่ 1	บทนำ	1
	- ความสำคัญของการศึกษา	1
	- วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
	- ขอบเขตการศึกษา	2
	- วิธีการศึกษา	3
	- ข้อจำกัดในการศึกษา	3
	- คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา	3
	- ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2	นโยบายด้านแรงงานหญิงและแรงงานเด็ก	4
	- ความสำคัญของแรงงานหญิงและแรงงานเด็ก	4
	- ปัญหาของแรงงานหญิงและแรงงานเด็ก	5
	- นโยบายด้านแรงงานหญิงและแรงงานเด็ก	8
บทที่ 3	ยุทธศาสตร์และมาตรการดำเนินการ	12
	- ยุทธศาสตร์	12
	- การกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการด้าน แรงงานหญิง	13

	- การกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการด้าน แรงงานเด็ก	16
	- ผลการดำเนินงาน	25
บทที่ 4	สรุปและเสนอแนะ	28

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

- การส่งเสริมและพัฒนาแรงงานหญิงในสถานประกอบการ (1) – (5)
- การส่งเสริมและพัฒนาแรงงานเด็กในสถานประกอบการ (6) – (14)
- ศูนย์การปฏิบัติการช่วยเหลือแรงงานหญิงและเด็ก (ในภูมิภาค)(15) - (17)
- การป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานเด็ก (ในภูมิภาค) (18)– (22)
- การเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานเด็ก (23)–(26)